

NOVA ZGRADA ALBANSKOGA PARLAMENTA U TIRANI

Međunarodni žiri pod vodstvom nizozemskog arhitekta Hansa Ibelingsa proglasio je projekt austrijskog biroa Coop Himmelb(l)au pobjednikom međunarodnoga natječaja za kompleks albanskog parlamenta u Tirani. Dvanaest projekata uglednih arhitektonskih biroa natjecalo se u završnoj

trebao otvoriti nove mogućnosti i dati nova značenja funkcijama koje ujedinjuje. Od javnoga gradskog trga – foruma široko stubište vodi na krov – terasu kompleksa koji obuhvaća parlamentarnu dvoranu, blok s uredima i ulaz. Pristup na tu novu gradsku javnu površinu bit će omo-

gućen svima te će uz pogled na okolni urbani pejzaž građani Albanije moći izvana, s krova, pratiti i zbivanja u samom parlamentu.

Jezgra kompleksa jest parlamentarna dvorana smještena u ostakljenom stožastom volumenu, prozirnost građevine simbolizira transparentnost političkog djelovanja u njemu. Stožasti volumen parlamentarne dvorane obavlja kvadratni volumen uredskog bloka s valovitom ovojnicom. Ravnotežu transparentnom volumenu dvorane daje masivni ulaz, također izveden kao stožasti volumen.

Optimizacija aktivne i pasivne potrošnje energije suvremenom pristupom projektu navedena je kao jedna od polaznih točaka. Nova je zgrada projektirana tako da se koristi prirodnim izvorima i tokovima energije iz svog okoliša da bi osigurala najpovoljnije uvjete za boravak u njoj. Posebna konfiguracija volumena, optimizacija njegova omotača i upotreba obnovljivih izvora energije jamče

Nagrađeni projekt novoga albanskog parlamenta u Tirani

fazi. Makete njihovih projekata bile su dva tjedna izložene javnosti te su preko interneta svi građani Albanije imali mogućnost sudjelovati u odluci.

Osnovne demokratske odrednice poput otvorenosti, transparentnosti i javnog suodlučivanja vrijednosti su kojima Albanija želi pokazati da je, usprkos svemu, spremna za Europsku Uniju. Projekt za otvoreni albanski parlament Coop Himmelb(l)aua upravo te metaforičke demokratske vrijednosti vraća njihovu prvotnom značenju i na njima gradi svoj projekt.

Različiti su segmenti novog kompleksa međusobno sukladni. Graditeljski koegzistiraju u jedinstvenom kompleksu suvremene estetike koji bi

Pogled kroz ostakljene stijene na unutrašnjost parlamenta

efikasni energetska plan za zgradu i smanjuju ovisnost o fosilnim gorivima. Blok s uredima u tu svrhu obložen je dodatnom ovojnicom od perforiranog čelika koja je tako izvedena da poboljšava karakteristike zgrade u smislu bolje iskoristivosti danjeg

svjetla, kontrole odblijeska, bolje toplinske izolacije, ventilacije i kontrole buke.

Ovo je prvi projekt toga austrijskog biroa u Albaniji, a novi će kompleks biti izgrađen na središnjoj parceli od 28.000 m² u blizini ostalih vladinih

zgrada. To će biti točka za orijentaciju u urbanom tkivu Tirane. S novim graditeljskim kompleksom parlamenta Albanija se želi pokazati dijelom nove Europe.

T. Vrančić

Izvor: www.pogledaj.to

GRADOVI DUHOVA U ŠPANJOLSKOJ

Španjolska se u posljednje vrijeme sve više susreće s negativnim posljedicama krize i recesije nezavršenim i neprodanim građevinama. Zbog toga cijela nova naselja ili gradovi ostaju prazni te ih se sve više spominje kao *gradove duhova*. Valdeluz, gradić udaljen šezdesetak kilometara ili samo pola sata brzim vlakom od Madrida, nastao je 2004. kao

kiralište za 2.500 automobila nikada se nije ni započelo graditi, od velikog trgovačkog centra vidljivo je samo prizemlje u gruboj gradnji, ispod oznake za bankomat samo je začepljena rupa u zidu. Sve potrepštine stanovnici kupuju u jednoj jedinoj otvorenoj trgovini. Izgrađena je i lokalna škola, ali je pohađa samo nekoliko učenika.

stanovnika nije preostalo drugo nego ostati u naselju usred pustoši, crvene zemlje i korova. Slabo su povezani s Madridom jer brzi lokalni vlak za koji je izgrađen i poseban peron nikada nije ni krenuo.

Španjolci takve gradove zovu *ciudades fantasma*: gradovi duhova. U predgrađima velikih gradova i u okolini turističkih naselja, od Madrida, Valencije do Baleara, mnogo je primjera poluzavršenih stambenih zona, započetih temelja i praznih stanova.

Razlog je to što su još prije samo nekoliko godina svi vjerovali da je tržište nekretnina neuništivo, da cijene mogu samo rasti i da je investicija u nekretnine uvijek sigurna. Bilo je to vrijeme *booma* tržišta nekretnina. Španjolska je desetak godina imala povlaštene niske kamate kao članica Europske Unije. Međutim, velika financijska kriza koja je počela 2008. ozbiljno je uzdrmala mnoge španjolske *cajas* ili na katalonskom *caixas* – štedionice koje su stajale iza stambenih investicija. Tržište nekretnina je propalo, a Španjolska, zajedno s Grčkom, Italijom i Portugalom, izgubila je mnoge povlastice unutar Europske Unije. Nezavršena naselja i prazni stanovi danas su odraz bliske prošlosti, propalih stambenih štedionica i prenapuhanoga tržišta nekretninama koji još uznemiruju Španjolce.

T. Vrančić

Izvor: www.pogledaj.to

Prazno središte grada Valdeluz

ambiciozan projekt satelitskoga stambenog naselja. Predviđena je rezidencijalna zona s 9.500 zgrada za oko 30.000 stanovnika. Od toga je završeno samo 1.500 stambenih jedinica u kojima danas ne živi više od 700 stanovnika. Predviđeno par

Vrijednost trosobnog stana u Valdeluzu prije četiri je godine bila oko 240.000 eura. Danas isti takav stan vrijedi oko 140.000 eura. Onima koji su kupili stan u tome naselju, odseliti se znači izgubiti najmanje 40 posto uloženog novca. Većini

NAJVEĆE PASIVNO NASELJE U SVIJETU U INNSBRUCKU

Nedavno su vlasti pokrajine Tirol naručile istraživački projekt koji je trebao pokazati kolike su uistinu koristi od toga što je u tome dijelu Austrije jedno cijelo naselje izgrađeno prema strogim pasivnim standardima. Rezultati su i više nego zadovoljavajući.

Pošto je nakon devet mjeseci saznao rezultate, zamjenik guvernera te lokalni ministar za zaštitu okoliša i energetiku Anton Steixner izjavio je kako je projekt pasivne kuće uspješno prošao praktični test. Iznimno niska potrošnja energije i visoka razina zadovoljstva stanara premašili su sva očekivanja. Potrošnja energije u ukupno 354 pasivna stana iz-

visoke razine udobnosti stanara. Međutim, ono što posebno ohrabruje jest činjenica da tehnologija građenja prema pasivnom standardu sve više pojeftinjuje. Naime, kada se do sada govorilo o razlici u troškovima, uvijek se navodio podatak da je izgradnja pasivne kuće u odnosu na klasičnu skuplja za 10 do 20 posto. Zanimljiv je podatak da je u slučaju pasivnog naselja *Lodenareal* povećanje troška spalo na samo 5 posto.

Troškovi grijanja za stan od 80 m² iznose samo 6 eura (oko 40 kuna) na mjesec. Potrošnja električne energije za sofisticirani ventilacijski sustav (koji osigurava iznimno zdravu i

Inače, pasivni stambeni kompleks *Lodenareal* već je dobio nekoliko nagrada za visoku kvalitetu. Stambene jedinice imaju ukupno 26.000 m² uporabne površine. Odlikuju ih visokokvalitetna izolacija, najkvalitetnije višeslojno staklo na tržištu te automatizirana ventilacija s rekuperatorom topline. Također, rabe se i obnovljivi izvori energije – dva izvora podzemne vode iz kojih se crpi voda koja služi za grijanje i hlađenje zraka te solarna energija za zagrijavanje vode. Solarne ploče pokrivaju površinu od 1000 m².

Jedan od glavnih rezultata jest da iznimno niska potrošnja energije ni u kom slučaju ne izaziva smanjenje udobnosti u pasivnim stanovima. Mjerenja su pokazala da je unutarnja temperatura ugodnih 24 °C čak i kada su vanjske temperature bile minus 15 °C. Mjerenje kakvoće zraka također je pokazalo povoljne rezultate. Naime, granične su vrijednosti oko 1500 promila onečišćenja (za ugljični dioksid), dok, primjerice, rezultati mjerenja u stanovima bez ventilacijskog sustava kakav se upotrebljava u pasivnim kućama pokazuju da se razina onečišćenja diže i do 4000 promila te ova nevjerojatno niska potrošnja energije ostaje stalno niska, neovisno o ponašanju stanara.

T. Vrančić

Izvor: <http://www.pasivnakuca.hr>

Pasivno naselje *Lodenareal*

nosi samo četvrtinu u usporedbi s građevinama izgrađenima prema trenutačno valjanim propisima. Višestambeno pasivno naselje *Lodenareal* izgrađeno je radi ostvarivanja iznimno niskih troškova grijanja i

ugodnu mikroklimu unutarnjih prostora stanova) također je iznenađujuće niska: oko 4 eura na mjesec. Enormno se smanjuju troškovi vođenja kućanstva, uz istodobno osiguravanje maksimalne udobnosti.